

Wyrok z dnia 15 marca 2001 r.

I PKN 304/00

Przejęcie pracownika do nowego pracodawcy nie następuje w trybie art. 23¹ KP, jeżeli pracownik nie był zatrudniony w przejętej części zakładu pracy i został „przekazany” w dacie późniejszej niż przejęcie wydzielonej części zakładu pracy na nowego pracodawcę.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Zbigniew Myszkowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2001 r. sprawy z powództwa Marka K. przeciwko Rafinerii „J.” S.A. w J. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia warunków pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 26 listopada 1999 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego w Jaśle z dnia 20 maja 1996 r. [...] w ten sposób, że dopuścił powoda do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy u strony pozwanej,

zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyrokiem z dnia 26 listopada 1999 r. oddalił apelację powoda Marka K. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Jaśle z dnia 20 maja 1999 r., oddalającego powództwo „o zaniechanie wypowiedzenia mu warunków pracy” przez pozwaną Rafinerię „J.” S.A. w J. i odstąpił od obciążania go kosztami postępowania za drugą instancję. W sprawie tej powód domagał się „zaniechania” wypowiedzenia mu warunków pracy przez pozwanego, który przekazał go z dniem 1 marca 1999 r. do Spółki z o.o. „S.-R.”. Sądy meriti ustaliły, że powód był zatrudniony u strony pozwanej od 15 lutego 1971 r. na różnych stanowiskach pracy, a od 1 czerwca 1996 r. powierzono mu stanowisko

głównego specjalisty do spraw finansowych. Pismem z dnia 22 stycznia 1999 r. strona pozwana zawiadomiła powoda, że w związku z utworzeniem przez Rafinerię J. S.A. - Spółki z o.o. „S.-R.” oraz koniecznością zapewnienia jej fachowej obsługi finansowej przekazuje go do tej Spółki w trybie art. 23¹ KP. Ponadto pozwana poinformowała powoda, że jego dotychczasowe stanowisko zostało zlikwidowane. Sąd Rejonowy w oparciu o schemat zarządzania pozwaną ustalił, że zajmowane przez powoda stanowisko zostało zlikwidowane od maja 1998 r. Od 1 lutego 1999 r. rozpoczęła działalność gospodarczą Spółka z o.o. „S.-R.”, utworzona na bazie mienia wydzielonego z pozwanego zakładu pracy, która przejęła część pracowników strony pozwanej.

Na podstawie takich ustaleń Sąd meriti przyjął, że powód został „przejęty” przez „S.-R.” Spółkę z o.o. w trybie art. 23¹ KP, bowiem u pozwanego na skutek restrukturyzacji nie ma zapotrzebowania na pracę powoda, a konieczne było zapewnienie obsługi finansowej w nowo powstałej Spółce, jaką może zapewnić powód przejęty przez nowego pracodawcę. Powodowi nie wypowiedziano warunków pracy i płacy, a zatem nie miały do niego zastosowania przepisy dotyczące wypowiedzenia umowy o pracę, w tym warunki określone w art. 38 KP lub w ustawie o związkach zawodowych. Powód jako członek zakładowej organizacji związkowej został przejęty przez nowego pracodawcę z przysługującą mu ochroną stosunku pracy. Sąd drugiej instancji uznał za nieuzasadniony zarzut powoda, że nie był on pracownikiem tej części przedsiębiorstwa, z której powstała Spółka „S.-R.”, gdyż dla zakresu zastosowania normy art. 23¹ KP obojętny jest przedmiot działalności prowadzonej przez nowego pracodawcę w oparciu o przejęty majątek od poprzedniego pracodawcy, a tym samym przejęci pracownicy mają możliwość świadczenia na rzecz nowego pracodawcy dotychczasowej pracy lub pracy o podobnym charakterze,

W kasacji powoda podniesiono zarzuty naruszenia następujących przepisów prawa materialnego: art. 23¹ KP poprzez ustalenie, że powód został pracownikiem „S.-R.” Spółki z o.o. w J. z mocy prawa w wyniku przejęcia przez nią części Rafinerii J., art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych - przez przyjęcie, że powód nie korzysta ze szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy przysługującej mu jako członkowi zakładowej organizacji związkowej, art. 15 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych - przez przyjęcie, iż przekazanie powoda innemu pracodawcy nie narusza szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy pracownika będącego członkiem rady

nadzorczej pozwanej. Na tych podstawach skarżący domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przywrócenia go do pracy u strony pozwanej oraz zasądzenia kosztów postępowania, ewentualnie wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz orzeczenia o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu kasacji wskazano, że utworzona przez stronę pozwaną z dniem 1 lutego 1999 r. „S.-R.” Spółka z o.o. w J. przejęła część zakładu pozwanej, tj. pralnię, jadalnię i dział obsługi gospodarczej i stała się nowym pracodawcą dla pracowników zatrudnionych w przejętej części Rafinerii, którzy wcześniej byli powiadomieni o zamierzonych zmianach. W wykazie tych pracowników powód nie był ujęty dlatego, że nigdy nie był zatrudniony w przejmowanych częściach zakładu pracy. Pozwany poinformował powoda o „przekazaniu” do nowo utworzonej Spółki dopiero w dniu 1 marca 1999 r. W tej dacie nie doszło do przekazania tej Spółce kolejnych składników majątkowych, przeto Spółka ta nie mogła zostać pracodawcą następnych pracowników pozwanej w ramach art. 23¹ § 1 KP. W trybie tego przepisu niedopuszczalna jest zmiana warunków pracy i płacy przejmowanych pracowników, tymczasem powodowi zaproponowano przyjęcie innego stanowiska pracy niż zajmował u strony pozwanej. Zmiana ta była niekorzystna dla powoda, któremu z racji pełnienia chronionej funkcji związkowej oraz członkostwa w radzie nadzorczej strony pozwanej przysługuje wzmożona ochrona trwałości stosunku pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona, albowiem dla oceny czy nastąpiło przejście pracownika w trybie art. 23¹ § 1 KP do nowego pracodawcy, utworzonego przez wydzielenie części zakładu pracy, decydujące znaczenie ma powiązanie pracownika z wydzieloną jednostką organizacyjną, w której był zatrudniony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1997 r., I PKN 299/97, OSNAPiUS 1998 nr 18, poz. 536). Transponując to stanowisko na grunt ustaleń faktycznych w rozpoznawanej sprawie - Sąd Najwyższy uznał, że przekazanie powoda, zajmującego u strony pozwanej stanowisko głównego specjalisty do spraw finansowych, z dniem 1 marca 1999 r. do nowo utworzonej Spółki z o. o. „S.-R.”, która rozpoczęła działalność gospodarczą z dniem 1 lutego 1999 r. i to w dodatku na inne stanowisko pracy (głównie-

go księgowego) nie mogło wywołać skutków prawnych z art. 23¹ § 1 KP, albowiem powód nie pracował w wydzielonej jednostce organizacyjnej.

Wstępnie trzeba było mieć ponadto na uwadze, że powód był pracownikiem szczególnie chronionym z dwóch tytułów prawnych, tj. jako członek zarządu zakładowej organizacji związkowej (art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych - Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.) oraz jako członek rady nadzorczej strony pozwanej (art. 15 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych - Dz.U. Nr 118, poz. 561 ze zm.). Strona pozwana - przeprowadzając restrukturyzację pionu księgowości, którą według ustaleń faktycznych Sądów meriti zakończyła w styczniu 1999 r., jakoby zlikwidowała zajmowane przez powoda stanowisko głównego specjalisty do spraw finansowych już od maja 1998 r., jednakże zatrudniała go na tym stanowisku pracy do dnia „przekazania” go do spółki „S.-R.”. Takie „przekazanie” powoda do innego pracodawcy było sprzeczne z trybem określonym w art. 23¹ KP, stanowiąc jego oczywiste obejście, jak również pogwałcenie przysługującej powodowi wzmożonej ochrony trwałości stosunku pracy z art. 32 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych i z art. 15 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Ochrona wynikająca z tego ostatniego przepisu ma charakter bezwzględny, gdyż polega na zakazie wypowiedzenia i zakazie wypowiedzenia zmieniającego na niekorzyść pracownika - członka rady nadzorczej, bez uzależnienia wypowiedzeń od stanowiska określonego organu. Ponadto - odnosząc się do zarzutu powoda, iż nie był on pracownikiem części zakładu pracy strony pozwanej, z której utworzyła ona nowego pracodawcę, Sąd drugiej instancji błędnie odczytał stanowisko zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1998 r., I PKN 159/98 (OSNAPiUS 1999 nr 11, poz. 363), a w szczególności to, że pracownicy przejęci przez nowego pracodawcę w trybie art. 23¹ KP mają możliwość świadczenia na rzecz nowego pracodawcy dotychczasowej pracy lub pracy o podobnym charakterze. Możliwość świadczenia pracy o podobnym charakterze u nowego pracodawcy, który przejął pracownika w trybie art. 23¹ KP, wcale nie oznacza zobowiązania pracownika do świadczenia pracy innej niż określona w umowie o pracę bez dokonania wypowiedzenia zmieniającego lub uzyskania porozumienia stron, ponieważ istota oddziaływania normatywnego tego przepisu polega wyłącznie na podmiotowym przekształceniu stosunku pracy po stronie pracodawcy, co następuje przy niezmiennych warunkach zatrudnienia pracownika. Trafnie zatem skarżący argumentował, że skoro nigdy nie był zatrudniony w przejętej części zakładu pracy strony pozwanej

(pralni, jadalni czy w dziale obsługi gospodarczej), to nie mógł być przekazany do nowo utworzonej Spółki z o.o. „S.-R.” w trybie art. 23¹ § 1 KP i to w terminie późniejszym niż Spółka ta rozpoczęła działalność gospodarczą w przekazanej jej części zakładu pracy. Powyższe oznacza, że przejście pracownika do nowego pracodawcy utworzonego z wydzielonej części zakładu pracy nie następuje w trybie art.23¹ KP, jeżeli pracownik ten nie był wcześniej zatrudniony w przejętej części zakładu pracy i został "przekazany" w dacie późniejszej niż dzień przejścia części zakładu pracy na nowego pracodawcę.

Skoro zatem w ustalonym okolicznościach sprawy potwierdziły się zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, które prowadziły do potwierdzenia bezpodstawności „przekazania” powoda do nowego pracodawcy w trybie art. 23¹ KP oraz pogwałcenie przez stronę pozwaną przepisów o wzmożonej ochronie stosunku pracy powoda, to Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹⁵ KPC zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Pracy w ten sposób, że nakazał dopuścić powoda do pracy na zajmowane przez niego stanowisko głównego specjalisty do spraw finansowych, orzekając o kosztach postępowania w zgodzie z art. 98 KPC.

=====